

Datum

2023-06-07

Vår referens

Micaela Aleman

Enhetschef

micaela.aleman@malmo.se

**Remiss från Livsmedelsverket gällande EU-kommissionens förslag av ”frukostdirektiven”
MN-2023-6474**

Sammanfattning

Miljönämnden har fått en remiss från Livsmedelsverket för samråd gällande EU-kommissionens förslag om ändring av de så kallade frukostdirektiven som reglerar bland annat honung, fruktjuice, sylt och marmelad. De nuvarande frukostdirektiven är över tio år gamla och under det senaste decenniet har marknaderna för livsmedel utvecklats avsevärt som en följd av innovation, förändrade samhällsintressen och förändrad efterfrågan bland konsumenter. För att möta konsumenternas ökade intresse för mer hälsosamma produkter och ge dem möjlighet att göra mer medvetna livsmedelsval presenterade kommissionen ett förslag om ändring av direktiven om honung, fruktjuice, sylt, gelé, marmelad samt söttad kastanjepuré och vissa former av hållbarhetsbehandlad mjölk.

Miljönämnden ser positivt på förslaget som harmoniserar medlemsstaternas lagstiftning om produkterna och anpassar reglerna efter aktuella förväntningar från konsumenter gällande redlighet, konsumentinformation och hälsa. Förslaget ger konsumenterna bättre möjligheter att göra välgrundade och hållbara livsmedelsval.

Förslag till beslut

1. Miljönämnden svarar på livsmedelsverket remiss enligt förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2023-06-07
- Remiss gällande EU-kommissionens förslag om ändring av ”frukostdirektiven
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 2001/110/EG om honung, 2001/112/EG om fruktjuice och vissa liknande produkter avsedda som livsmedel, 2001/113/EG om sylt, gelé och marmelad samt söttad kastanjepuré avsedda som livsmedel och 2001/114/EG om vissa former av hållbarhetsbehandlad, helt eller delvis dehydratiserad mjölk avsedd som livsmedel
- Bilagor till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 2001/110/EG om honung, 2001/112/EG om fruktjuice och vissa liknande produkter avsedda som livsmedel, 2001/113/EG om sylt, gelé och marmelad samt söttad kastanjepuré

avsedda som livsmedel och 2001/114/EG om vissa former av hållbarhetsbehandlad, helt eller delvis dehydratiserad mjölk avsedd som livsmedel

Beslutsplanering

Miljönämnden, 2023-06-20

Beslutet skickas till

Livsmedelsverket

Ärendet

Livsmedelsverket har översänt remiss gällande EU-kommissionens förslag om ändring av frukostdirektiven till bland annat miljönämnden för samråd. Svar önskas senast 2023-06-19, men anstånd har begärts och meddelats, så att svar ska lämnas direkt efter miljönämndens sammanträde 2023-06-21.

De nuvarande frukostdirektiven är över tio år gamla och under det senaste decenniet har marknaderna för livsmedel utvecklats avsevärt som en följd av innovation, förändrade samhällsintressen och förändrad efterfrågan bland konsumenterna. För att möta konsumenternas ökade intresse för mer hälsosamma produkter och ge dem möjlighet att göra medvetna livsmedelsval presenterade kommissionen den 21 april 2023 ett förslag till ändring av direktiven om honung, fruktjuice, sylt, gelé, marmelad samt sötad kastanjepuré och vissa former av hållbarhetsbehandlad mjölk.

- För honung föreslås att alla ursprungsländer där honungen har skördats ska anges på förpackningen.
- För fruktjuice föreslås det att återinföra möjligheten för industrin att ange uppgiften att inga fruktjuicer innehåller tillsatt socker. Vidare föreslås att en ny produktkategori för fruktjuicer skapas vars naturligt förekommande socker delvis har avlägsnats (minst 30 % jämfört med en liknande produkt).
- För sylt och gelé föreslås att den minsta mängd frukt som ska användas vid framställning av dessa produkter ökas. Vidare föreslås att beteckningen marmelad även kan gälla för produkter tillverkade med andra frukter än citrusfrukter. För att undvika att konsumenterna förvirras föreslås också en ny beteckning, citrusmarmelad, för den produkt som hittills har definierats som ”marmelad” för att skilja de två produktkategorierna åt.
- För dehydratiserad och hållbarhetsbehandlad mjölk föreslås att en bearbetningsmetod för att framställa laktosfria dehydratiserade och hållbarhetsbehandlade mjölkprodukter tillåts.

Bakgrund

De så kallade frukostdirektiven är sju direktiv som innehåller gemensamma regler om sammansättning, beteckning, märkning och presentation av vissa livsmedel i syfte att skydda konsumenternas intressen och säkerställa den fria rörligheten för dessa produkter på den inre marknaden.

Under det senaste decenniet har marknaderna för livsmedel utvecklats avsevärt, till följd av innovation men också av förändrade samhällsintressen och förändrad efterfrågan bland

konsumenter. Revideringen av frukostdirektiven sker också mot bakgrund av kommissionens från jord till bord-strategi och FN:s mål för hållbar utveckling.

I sin resolution den 20 oktober 2021 om en från jord till bord-strategi för ett rättvisare, hälsosammare och miljövänligare livsmedelssystem uppmanar Europaparlamentet också kommissionen att föreslå ändringar i lagstiftningen angående reglerna om märkning av honung, som leder till bättre konsumentinformation. Unionens lagstiftning om handelsnormer för jordbruksprodukter, inklusive frukostdirektiven, har för många produkter ersatt heterogena tidigare nationella standarder. Harmoniseringen av medlemsstaternas lagstiftning om de produkter som omfattas av de fyra frukostdirektiven motiverades med att skillnaderna mellan de nationella lagstiftningarna för produkterna i fråga kunde leda till illojal konkurrens och vilseleda konsumenterna och därmed ha en direkt inverkan på den inre marknadens funktion.

Mot bakgrund av ovanstående anser kommissionen att frukostdirektiven bör ses över, särskilt de om honung, fruktjuicer, sylt, gelé och marmelad samt södad kastanjepuré och slutligen vissa former av hållbarhetsbehandlad, helt eller delvis dehydratiserad mjölk.

Förvaltningens förslag till yttrande

Livsmedelsverket har önskat att tillfrågade remissinstanser besvarar ett antal frågeställningar gällande förslaget påverkan för konsumenten, företagen och tillsynsmyndigheterna. En redogörelse av dessa frågor (kursiv) och nämndens synpunkter framgår nedan:

Angående ursprungsmärkning på honung

Vad anser ni om förslaget om obligatorisk märkning med ursprungsland/länder i honungsblandningar?

Miljönämnden är positiv till de föreslagna åtgärderna att specificera ursprungsländerna för den honung som används i honungsblandningar. Nuvarande märkningsregler för EU-honung och icke EU-honung är inte enligt kommissionen tillräckliga för att möta konsumenternas behov av information och kvalitetskrav. Förslaget kommer att skapa harmonisering av märkningsreglerna i syfte av att bevara en väl fungerande inre marknad i unionen.

Förslaget kommer att skapa utmaningar för kontrollmyndigheter att kontrollera honungens ursprung och utmaningar för företagen att visa att ursprungsmärkningen överensstämmer med det faktiska ursprunget.

Är det tillräckligt att ange ursprunget utan krav på att ange procentuell andel från respektive land, eller ange ursprungsländerna i fallande ordning?

Miljönämnden anser att uppgift av andel honung från respektive land är att föredra, trots utmaningarna det innebär. Det ger konsumenterna möjlighet till fullständig information med tanke på det nära sambandet mellan honungens kvalitet och dess ursprung. För kontrollmyndigheter skapas bättre förutsättningar att verifiering av honungens ursprung och bättre förutsättningar att utreda livsmedelsfusk. Nuvarande förslag innebär att oseriösa företag kan blanda i en mikroskopisk andel svensk honung i en utländsk råvara i marknadsföringssyften. Detta är något som riskerar att vilseleda konsumenten som inte får kännedom om att produkten endast innehåller en obetydlig del svensk honung, samtidigt som märkningskraven uppfylls.

Är förslaget förenat med ökade kostnader i packeriled som kan leda till högre konsumentpriser?

Miljönämnden förutsätter att det kan uppstå ökade kostnader för nya etiketter/förpackningar samt för analyser för att säkerställa honungens ursprung.

Är det möjligt att verifiera spårbarheten?

Miljönämnden anser att de nya kraven möjliggör en fördjupad spårbarhetskontroll som säkerställer att konsumenten får korrekt information. De skärpta kraven gör förhoppningsvis att tydligheten i spårbarhetsdokumenten ökar, vilket gör det möjligt att verifiera ursprunget på fler sätt än med provtagning. Detta kommer förhoppningsvis gynna både tillsynsmyndigheter och branschens egen kvalitetskontroll. Miljönämndens erfarenhet är att det är svårt att hitta laboratorier som utför ackrediterade analyser för att verifiera honungens ursprung. Förslaget underlättar därmed både för kontrollen och stärker skyddet för konsumentens intressen.

Möter förslaget konsumenternas önskemål om ursprungsinformation

Miljönämnden anser att både konsumenten och biodlare kommer att gynnas av förslaget eftersom konkurrensen blir mer rättvis.

Angående sockerinnehåll i fruktjuice och liknande produkter

Är den svenska beteckningen ”fruktjuice med minskat innehåll av socker” en lämplig skrivning för den svenska marknaden eller hade en alternativ beteckning såsom ”sockerreducerad juice” passat bättre?

Miljönämnden anser att ”fruktjuice med minskat innehåll av socker” är en lämplig beteckningen, eftersom det är tydligare för konsumenterna än alternativet.

Är de tekniska kraven (juicens fysiska, kemiska, organoleptiska och näringsmässiga egenskaper bibehålls, tillåtna processer membranfiltrering samt jästjäsning) för att få ange att fruktjuice med minskat innehåll av socker rimliga och proportionerliga?

Miljönämnden har ingen åsikt om denna fråga eftersom den rör processtekniska förutsättningar vid produktion.

Vad anser ni om möjligheten att få märka ut all juice med den specifika texten ”inga fruktjuicer innehåller tillsatt socker”?

Att märka ”inga fruktjuicer innehåller tillsatt socker” kan vara en värdefull information till konsumenter, men miljönämnden anser att uttrycket kan vara vilseledande eftersom sockerinnehållet i fruktjuice är lika högt som i läskedryck. Uttrycket antyder att produkter med denna märkning är mer hälsosamma, vilket kan orsaka att konsumenter vilseleds.

Är juice med minskat innehåll av socker en produkt svenska konsumenter kommer efterfråga?

Miljönämndens uppfattning är att det kommer finnas en efterfrågan av svenska konsumenter.

Angående minskad mängd socker i sylt och gelé

*Vilka **positiva** aspekter finns det för svenska syltbranschen samt konsumenter att man höjer lägsta mängden frukt till 45 % för sylt samt 55 % för extra sylt?*

Miljönämnden anser att produkten blir mer hälsosam eftersom det tillsatta sockret minskar och mängden frukt ökar. Förslaget kan innebära en större omsättning inom fruktindustrin eftersom frukt som inte har konsumtionskvalitet som färsk frukt kan komma till användning, vilket innebär en positiv inverkan på matsvinnet i detta led.

*Vilka **negativa** aspekter finns det för svenska syltbranschen samt konsumenter att man höjer lägsta mängden frukt till 45 % för sylt samt 55 % för extra sylt?*

Produkterna blir troligen dyrare att framställa och slutligen dyrare för konsumenten. Förändringen kan eventuellt minska hållbarhetstiden på produkterna, vilket skulle kunna innebära att matsvinnet ökar.

I förslaget föreslås det att citrusmarmelad måste ha beteckningen "citrusmarmelad" vilket innebär att till exempel apelsinmarmelad behöver ha beteckningen "citrusmarmelad av apelsin" eller liknande skrivning. Vad tycker ni om det?

Miljönämnden anser att nuvarande beteckningar är ändamålsenliga och att de inte skapar någon förvirring hos konsumenter eftersom apelsinmarmelad är ett välkänt begrepp. Nämnden har inte uppfattat att otydlighet uppstår i de fall där beteckningen marmelad används i stället för sylt.

Hållbarhetsbehandlad mjölk

För hållbarhetsbehandlad mjölk (mjölkpulver och kondenserad mjölk) föreslås att en bearbetningsmetod för att framställa laktosfria hydratiserade mjölkprodukter tillåts.

Miljönämnden ser positivt på förslaget om att framställa laktosfria alternativ för att även konsumenter med överkänslighet ska erbjudas dessa alternativ.

Konsekvensbeskrivning

Barnets bästa har beaktats vid handläggningen av detta ärende eftersom produkterna som omfattas konsumeras av barn. Förändringarna i regelverket syftar delvis till att skapa hälsosammare livsmedel med lägre sockernehåll, vilket gynnar barns hälsa.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Arvid Nordland
Tf avdelningschef
Avdelningen för livsmedelskontroll

